

DAV PUBLIC SCHOOLS ODISHA ZONE

SAMPLE QUESTION PAPER - (2023-24)

PERIODIC ASSESSMENT I

कक्षा – अष्टमी

पूर्णाङ्काः - ४०

बिषयः - संस्कृतम् (SET I)

निर्धारिताबधिः - सार्ध एकहोरा

निर्देशाः -

- (I) अस्मिन् प्रश्नपत्रे चत्वारः खण्डाः सन्ति ।
(IV) प्रश्नानाम् उत्तराणि उत्तरपुस्तिकायाम् एकस्मिन् स्थाने क्रमेण लेखनीयानि ।
(V) प्रश्नसंख्या प्रश्नपत्रानुसारम् अवश्यमेव लेखनीया ।
(VI) सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लेखनीयानि ।
(VII) प्रश्नानां निर्देशाः ध्यानेन अवश्यं पठनीया ।

खण्डः क – अपठिताबोधनम् (५ अङ्काः)

१. अधोलिखितम् अपठितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानां उत्तरत -

एकः कृपालु मुनिः निजकुटीरे तपोनिरतः आसीत् । यदा सः चक्षुषी उन्मेषयति तदा पश्यति यत् एकः मूषकः तस्य क्रोडम् प्राबिषत् । बिडालः तं खादितुं ऐच्छत् तदा मुनिः तम् अपि बिडालम् अकरोत् । ततः पुनः एकदा सः तं कुक्कुरात् भीतम् अबलोकितवान् तदा तं बिडालम् कुक्कुरं कृतवान् । परन्तु अयं सिंहात् भयभीतः अस्ति इति दृष्ट्वा मुनिः तं कुक्कुरात् सिंहम् अकरोत् । किन्तु सिंहः भूत्वा सः मुनिम् एव हन्तुम् अधाबत् तदा मुनिः उवाच - “रे सिंहः त्वम् आदौ मूषकः आसीः अतः पुनः मूषकः भव ।” मुनौ इति उक्तवति सः सिंहः पुनः मूषकः जातः ।

I. एकपदेन उत्तरत -

(१ x २ =

२)

(क) कः निजकुटीरे तपोनिरतः आसीत् ?

(ख) मुनिः कं कुक्कुरं कृतवान् ?

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत -

(२ x १ = २)

(क) मुनिः किम् अबलोकितवान् ?

III. निर्देशानुसारम् उत्तरत -

(१/२ x २ =

१)

(क) 'कृपालु मुनिः' अनयोः पदयोः विशेषणपदं किम् अस्ति ?

(i) तपोनिरतः

(ii) मुनिः

(iii) कृपालु

(ख) " एकः मूषकः तस्य क्रोडं प्राबिशत्" अत्र कर्तृपदं किम् अस्ति ?

(i) मूषकः

(ii) प्राबिशत्

(iii) क्रोडम्

खण्डः ख- रचनात्मककार्यम् (५ अङ्काः)

२. अधःप्रदत्तं चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषायां प्रदत्तपदानां सहायतया संस्कृतेन पञ्चबाक्यानि लिखत ।-

(१ x ५ =

५)

मञ्जूषा-

नदी, जनाः, तरन्ति, बार्तालापम्, क्रीडतः, वृक्षः, व्यायामम्
शीतलम्, जलम्, वृक्षस्य, नदीतीरे अधः, नद्याम्

खण्डः ग- अनुप्रयुक्तव्याकरणम् (१५ अङ्काः)

३. अधोलिखितानां पदानाम् बर्णबिन्द्यासं संयोजनं वा कृत्वा रिक्तस्थानानि पूरयत -

(१ x २

=२)

(क) एकस्मिन् - ए + क् + अ + ----- + म् + इ + न्

(ख) स् + उ + ख् + ए + न् + अ = -----।

४. मञ्जूषातः समुचितं शब्दरूपं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-

(१ x ३ = ३)

(क) शिक्षकः -----प्रश्नं पृच्छति ।

(i) लतानाम्

(ii) लताम्

(iii) लतासु

(ख) इदं पुस्तकं ----- यच्छतु ।

(i) बालके

(ii) बालकम्

(iii) बालकाय

(ग) एतानि ----- मधुराणि सन्ति ।

(i) फलानि

(ii) फलस्य

(iii) फलात्

५. प्रदत्तेभ्यः बिकल्पेभ्यः समुचितं धातुरूपं चित्वा बाक्येषु रिक्तस्थानानि पूरयत । (१ x ३ = ३)

(क) यूयम् चलचित्रं द्रष्टुं कदा -----?

(i) गमिष्यतः

(ii) गमिष्यामि

(iii) गमिष्यथ

(ख) अहं रामायणं -----।

(i) पठसि

(ii) पठामि

(iii) पठति

(ग) सर्वे भद्राणि -----।

(i) पश्यन्तु

(ii) पश्यताम्

(iii) पश्यतु

६. अधोलिखितरेखाङ्कितपदेषु प्रकृति-प्रत्ययौ संयोज्य विभज्य वा बिकल्पेभ्यः पदानि चित्वा लिखत । (१ x ३ = ३)

(क) छात्राः पाठान् स्मृ + क्त्वा बदन्ति ।

(i) स्मरत्वा

(ii) स्मृत्वा

(iii) स्मरित्वा

(ख) भिक्षुकाः अन्नम् खादित्वा प्रसन्नाः भवन्ति ।

(i) खाद् + त्वा

(ii) खाद् + क्त्वा

(iii) खाद् + क्त्वा

(ग) रामः प्रातः उत्थाय ईश्वरम् नमति ।

(i) उ + था + ल्यप्

(ii) उत्था + ल्यप्

(iii) उत् + स्था + ल्यप्

७. अधोलोखितवाक्येषु रिक्तस्थानेषु प्रदत्तविकल्पेभ्यः उचितं अव्ययपदं चित्वा लिखत । (१ x २ = २)

(क) कुक्कुरः मार्गेषु ----- भ्रमति ।

(ख) छात्राः कक्षायाः ----- न भ्रमेयुः ।

मञ्जूषा -

कदा, बहिः, इतस्ततः

८. अधोलिखितेषु वाक्येषु रेखाङ्कितपदेषु उपसर्गं संयोज्य विभज्य वा लिखत । (१ x २ = २)

(क) सज्जनः सदैव उपकरोति ।

(ख) विमानम् आकाशे उत् + पतति ।

खण्डः घ - पठिताबोधनम् (१५ अङ्काः)

९. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत -

एषः काकः अस्ति । एषा चटका अस्ति । एते द्वे मित्रे स्तः । एकदा इतस्ततः परिभ्रम्य तौ एकस्मिन् बृक्षे निर्मितं एकं सुन्दरं गृहं अपश्यताम् । सुन्दरं गृहं दृष्ट्वा तौ अचिन्तयतां - किमर्थं न आबयोः अपि एतादृशं सुन्दरं गृहं भवेत् । अतः अधुना आबो अपि एतादृशं सुन्दरं गृहं रचयिष्यावः । इति चिन्तयित्वा स्वनिवासम् अगच्छताम् । काकः बृक्षे मुर्तिकया सुन्दरं गृहं निर्मितवान् । चटका तृणैः स्वगृहम् निर्मितवती । एकदा भीषणे ग्रीष्मकाले सर्वत्र शुष्कम् अभवत् । सर्वे दुःखिनः आसन् । चटकायाः गृहं अपि नष्टम् अभवत् । सा खिन्ना आसीत् । सा चिन्तयति किं करोमि ?

I. एकपदेन उत्तरत -

(१ x २ =

२)

(क) तौ कुत्र निर्मितं एकं सुन्दरं गृहम् अपश्यताम् ?

(ख) ग्रीष्मकाले सर्वत्र किम् अभवत् ?

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत -

(२ x १ =

२)

(क) सुन्दरं गृहं दृष्ट्वा तौ किं अचिन्तयताम् ?

III. निर्देशानुसारं उत्तरत -

(१/ २ x २ =

१)

(क) “सा चिन्तयति किं करोमि ” अत्र क्रियापदं किम् अस्ति ?

(i) करोमि

(ii) चिन्तयति

(iii) सा

(ख) 'सुखिनः' पदस्य बिलोमपदं गद्यांशे किम् अस्ति ?

(i) एतादृशं

(ii) दुःखिनः

(iii) आसन्

१०. अधोलिखितेषु वाक्येषु रेखाङ्कितपदान् आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कृत्वा लिखत -
(९)

(१ x ९ =

(क) सत्सङ्गतिः बाचि सत्यं सिञ्चन्ति ।

(ख) नीतिनिपुणाः निन्दन्तु स्तुबन्तु वा ।

(ग) काकः नबीनगृहस्य निर्माणं करोति ।

(घ) चटका काकं कथयति ।

(ङ) चटकायाः गृहम् अपि नष्टम् अभवत् ।

१२. अधोलिखितानां पदानां पर्यायपदं मञ्जूषातः चित्वा लिखत ।

(१ x ९ =

(९)

(क) सुन्दरम् -

(ख) नबीनम् -

(ग) समीपम् -

(घ) परिभ्रम्य -

(ख) धीराः -

मञ्जूषा - पार्श्वम्, धैर्यबन्तः, शोभनम्, भ्रमित्वा, नूतनम्
